



En dröm i sikte...

Zeiss ZF 6-24x72



Stort, tungt och klumpigt – men med lysande egenskaper.

Zeiss nya kikarsikte frambringar ett enormt habegär.

Och ett stort hål i plånboken.

Text och foto: HÅKAN SPUHR

Detta högst specialiserade kikarsikte får nog sägas vara kronjuvelen över den normala kikarsiktesproduktionen på Zeiss (bildförstärkare och termiska grunkor borträknade). Den är speciellt framtagen på beställning till Bundeswehr för att användas på Barret .50 BMG halvautogevär för bekämpande av materiella mål på mycket långt håll.

I samband med introduktionen av detta kikarsikte har man även valt att gå ifrån Hensoldt som namn på den militära produktionen och kallar nu alla modeller för Zeiss.

Historik

Zeiss låg i Jena i Tyskland som efter 1945 hamnade på den Östtyska sidan. Många som arbetade på Zeiss flydde till Väst och startade en ny fabrik i Oberkochen, där man producerade kikare och kikarsikten fram till 1972.

Redan mot slutet av tjugotalet hade man köpt upp större delen av Hensoldt och man valde att förflytta produktionen till Hensoldt-fabriken i Wetzlar 1972. Dessvärre var det inte mycket av själva produktionen som flyttades, utan merparten lades ner och de gamla Hensoldt-produkterna, som sedan länge tillverkats i Wetzlar, blev omdöpta till Zeiss.

Exempelvis är produktnamn som vi uppfattar som klassiska Zeiss-namn, såsom Dialyt och Dialtal, egentligen gamla modellnamn för Hensoldt. Hensoldt handkikare med takkantsprisma och namnet Dialyt har tillverkats i Hensoldt-fabriken sedan 1906. Men när man

valde att byta namn på de gamla Hensoldt-produkterna till Zeiss, behölls Hensoldt-namnet för den militära produktionen, vilket man nu slutligen lämnat.

Anledningen till att Hensoldt började producera Dialyt-modellerna (två raka rör istället för den klassiska modellen där objektiven sitter med bredare bas än okularen), var att Zeiss hade patent på kikare som förstörade basen på objektiven, eftersom detta ger en bättre stereoskopisk effekt.

Användningsområden

Utöver Barret-geväret kommer siktet med all sannolikhet att användas på ett stort antal prickskyttegevär. Vad beträffar användningsområdet för .50-geväret, skjuts det framförallt med multi-purpose ammunition (pansarsprängbrand), vilket enligt diverse konventioner inte får användas på människor, utan är helt knutet till materiella mål.

Sverige har använt Barrets gevär

♦ Från och med det här numret tar vapensmeden Håkan Spuhr över som vapenredaktör i Jaktmarker och Fiskevatten.

Fredrik Franzén fortsätter som vanligt att medverka i tidningen.

med stor framgång för minröjning, och över hela världen används idag .50-bössor för att slå ut radarstationer, fordon och liknande. Ofta skjuts det på mycket långa håll, uppemot 1 500 meter.

Jägarförbanden i Sverige använder ofta AG 90, som geväret heter här, för att skjuta fem-tio patroner mot fordon för att sedan snabbt omgruppera. I det här läget är hög förstoring, extrem förställbarhet och mycket bra ljusintag ofta en förutsättning för att lyckas.

Givetvis är siktet väl användbart till allehanda andra prickskyttevapen också, vilket inte minst vårt test visar.

Jag anser att Sverige skulle ha mycket att vinna på att anta exempelvis det här siktet i stället för Hensoldts 10x40 kikarsikte som idag används på PSG 90 och AG

90. Att det är stort och tungt har nog inte så stor betydelse, eftersom även vapnen i sig är klumpiga och tunga.

Mörkertest

Då detta sikte inte är avsett för grisvak på 40 meter, utan för prickskytte på mycket långt håll, så är ett jaktligt test på ett 40-metersvak klart missvisande. Siktet kommer först till sin rätt på långa håll och små mål, på avstånd där man helt enkelt känner att 12 gånger är klart otillräckligt.

Vi har därför testat siktet på två jaktliga mål som är realistiska trots långt avstånd, nämligen på två uppstoppade djur; en hare på 150 meter och en räv på 300 meter.

På 300 meter i taskigt ljus är 18-20 gångers förstoring en klar tillgång på ett mål av en rävs storlek, skillnaden gentemot 12 gånger är mycket stor. Och det behöver faktiskt inte bli särskilt skumt förrän räven blir osynlig.

Under testet jämfördes siktet med det Hensoldt-sikte som svenska armén har på PSG 90 och AG 90, nämligen Hensoldt 10x42 med Mildot riktmedel. Vi jämförde även med det civila 6-24x56 siktet som avgjort är det skarpaste och finaste kikarsikte som jag testat hitills. Det fanns även några andra sikten, såsom Zeiss 3-12x56 och så vidare.

Eftersom ljuset försvinner mycket snabbt när det väl börjat mörkna, har vi tidigare konstaterat ►



Hensoldt 10x42 som svenska armén använder på PSG 90 och AG 90. Zeiss 6-24x56 och längst bak 6-24x72.



Skillnaden är ganska stor på targetrattarna som 6-24 har till vänster gentemot Hensoldts kulbanekompensator som har metergradering.



Den vänstra rattan är ljusregleringen som sitter längst till vänster medan den graderade rattan närmast siktet är parallaxjusteringen som nu är inställd på 200 meter.



Ett kraftigt stativ användes för att stabilisera kikarna för att kunna se målen på 150 och 300 meter. För att få en vettig bild togs denna innan solen gått ner.

►► att det inte är någon idé att ha med traktens alla bättre sikten vid ett test, då det lätt tenderar att bli för mycket. Vi tre som deltog under mörkertestet jagar ofta i skymning, framförallt är det då räv och gris som står på programmet.

Resultatet var entydigt och vi kunde se mellan 15-30 minuter längre i .72-siktet än det bästa andra siktet på den aktuella räven. Testet gjordes i mitten av september och var synnerligen övertygande. Även om vi naturligtvis stördes av storleken och vikten på siktet, så var vi alla helt överens om att detta är det absolut bästa konventionella mörkersikte vi hittills har testat.

Motljusegenskaper

Siktets motljusegenskaper är inte de bästa. Men det ligger också i sakens natur att ett optiskt instrument, där direkt solljus tillåts träffa frontlinsen, har problem i sådana ljusförhållanden.

Problemet är enkelt avhjälpt med ett motljusskydd, alltså bara ett förlängningsrör på objektivet för att förhindra det direkta solljuset. Detta tillbehör finns naturligtvis till kikarsiktet, men får köpas till extra. Av den anledningen finns det därför inte med i det här testet.

Kulhålen kunde med lätthet ses på 200 meter i siktet



En vanlig 300-meterstavla sett på 200 meter genom siktet inställt på 24 gånger. Det är faktiskt lätt att se .308-kulhålen på 200 meter även om det inte framgår av bilden.



Haren står på 150 meter och är ett besvärligt mål när solen gått ner.



Räven på cirka 300 meter är i dagsljus inga problem att se för blotta ögat.

Skjutttest

Skjutningen har skett på 200 meter, med siktet monterat på en Tikka Tactical T3.

Att det blev just den bössan berodde faktiskt mest på att den levererades med en Picatinny-skensna, vilket underlättade mycket då Zeiss-siktet levererades med ett mycket högt Picatinny-montage. Siktet har för övrigt 34 millimeters mellanrör, vilket sannerligen inte underlättar vid valet av montage. Kulhålen kunde med lätthet ses på 200 meter i siktet.

Parallax justering

Siktet är försett med parallax justering, ett måste för noggrant skytte på långt håll. Med parallaxinställningen ställs det bedömda avståndet in och träffläget blir likadant oavsett var man placerat ögat.

På ett sikte utan parallax inställning är kraven höga på att ögat måste ligga precis rätt bakom siktet för att det ska ta rätt när man skjuter på andra avstånd än det som siktet är parallaxt ställt för, vilket normalt är på 100 meter. Däremot har parallaxinställningen ingenting med kulbanan att göra, utan denna måste ställas in separat.

Siktets övriga egenskaper

Klicklägena är en centimeter per klick på 100 meter, vilket jag anser vara perfekt. Det är ett utmärkt mått och jag har svårt att se något behov av att kunna justera siktet noggrannare. Lillebror, 6-24x56, har 0,5 centimeters knäpp, men det beror förmodligen på att man riktat in sig mer på tävlingsskytte än på militärt prickskytte.

Jag tycker det är trist att siktet inte kan fås med riktig kulbanekompensator, utan endast med dessa enorma targetrattar. Anledningen till detta är naturligtvis att man ska kunna nyttja kikarens hela höjdställningspotential. Därför ska kikaren monteras något snett, så att när vapnet är inskjutet på 100 meter, ska siktet vara skruvat i botten. På detta sätt kan man nämligen skruva in siktet på mycket långa håll.

Nackdelen är att det krävs en ballistisk tabell för att skruva in siktet där man exempelvis får informationen att siktet ska skruvas ett varv och 58 knäpp för att träffa på 860 meter. Har man däremot kulbanekompensator kan man ställa in siktet utan ballistisk tabell då avståndet står på kulbaneratten.

Det är synd att man valt att an-

vända samma justeringsanordningar som de som sitter på Zeiss 6-24x56, då jag haft kunder som haft problem med dessa. På ett normalt Zeiss-sikte med kulbanekompensator går det max att vrida ett varv, ett varv blir ungefär 48 knäpp, vilket motsvarar något över 600 meter med en flackskjutande kaliber.

Riktmedel

Riktmedlet är av typisk militär ”julgranstyp”, det finns alltså markeringar i höjd och sida samt att det finns en skala för bedömning av avstånd. Hela riktmedlet är belyst med hjälp av batterier.

Prickmarkeringarna på detta ►



Mats Hartell var mycket förtjust i kikarsiktet.



Det enda egentliga problemet med siktet är priset...

– Ruggigt bra sikte, var testpanelens Anders Alméns allmänna omdöme om Zeiss-siktet.

►► sikte är ihåliga liksom den tjockare delen av korset, vilket gör att riktmedlet inte alls stjärlika mycket utrymme i siktet och hela siktets synfält kan användas vid spaning. Då bortser man helt enkelt från riktmedlet, som inte låter sig göras om man har fyrans eller ettans.

Vi hade förmånen att få jämföra det vanliga Mildot-riktmedlet med detta och vi var rörande överens om att det här riktmedlet klart var att föredra. Självt hade jag föredragit att bara en liten punkt var belyst i stället för hela korset eftersom det blir lite grötigt i svagt ljus.

Tillbehör

Till dessa sikten finns ett stort tillbehörsprogram. Bland annat polarisationsfilter, gulfilter, motljusskydd och gummimussla att ansluta mot skyttens öga/huvud. Framförallt de två sistnämnda tillbehören borde vara standardtillbehör till detta sikte.

Slutsalva

När det gäller optiken, har ”villha”-faktorn hos både mig och dem som hjälpt mig testa siktet, aldrig varit så hög. Det är markant mycket bättre i skymning än vad Zeiss vanliga 6-24x56 är.

Visst är det otroligt klumpigt och dessutom är tillgången på olika fästen för 34 millimeter inte särskilt stor, vilket gör det lite svårare att få till just det montage man vill ha, men i sammanhanget är detta ett smärre problem.

Det enda egentliga problemet är priset – eller möjligen min egen ekonomi. Jag skulle till och med kunna tänka mig att köpa två sikten; ett till min 6,5x55 Ackley Improved, som jag använder som tornböss, samt ett till min .22-250, som används till kråkor och rävar. Men det ser ut som man får nöja sig med att drömma ett tag till...

Priset, för den som undrar, är 48 000 kronor, vilket inkluderar montaget som i sig är mycket kostsamt. Men återigen: Detta är det

bästa och häftigaste kikarsikte jag någonsin testat.

Testpanelen

Anders Almén:

– Siktet var ruggigt bra och jag gillar att dottern är ihåliga. Ett oerhört klart och skarpt sikte.

Erland Nilsson:

– Fantastisk kikare, otroligt fin och skarp. ”Vill-ha”-faktorn är väldigt hög.

Bengt ”Stampe” Wremert:

– Jag gillar inte riktmedlet, men i övrigt var siktet extremt bra. Kanske något för stort, beroende på vad man ska ha det till. Hade jag haft pengarna, hade jag köpt det, men tror jag köper ett Zeiss 6-24x56 i stället.

Mats Hartell:

– Fantastisk kikare, jag är imponerad av att kunna se kulan träffa målet på 200 meter. Helt enorm, definitivt den bästa kikare jag testat. ◆